

Bergrede 4: De levenshouding in het Koninkrijk

**Bij deze preek hoort een powerpointpresentatie.
Deze is afzonderlijk te downloaden.**

Liturgiesuggesties:

Evangelische Liedbundel 186a: 1, 2 en 3

Psalm 95: 1 en 3

Na Gods leefregels: Evangelische Liedbundel 302: 1, 2, 3 en 4

Matteüs 6: 19-34 (NBV 2004)

Gezang 127: 4 en 5

Na verkondiging: Zingende Gezegend 40: 1, 2, 3 en 4

(Psalm 34: 4 en 7)

Gezang 465: 1 en 5

Vanmorgen de vierde preek in een serie preken over de Bergrede.
In de Bergrede onderwijst Jezus ons over hoe het er aan toe zal gaan in het Koninkrijk van God. Het rijk waar God Koning zal zijn.
Dat rijk is er niet straks - in een leven na dit leven - dit Koninkrijk is er nu al.
Dit Koninkrijk is er nu al ... overal waar mensen Jezus navolgen.

Om ons geheugen wat op te frissen of misschien dat je één of meer preken hebt gemist ... even iets over het voorafgaande.

In de eerste preek ging het over de vraag:

Wie zullen de **Burgers van het Koninkrijk** zijn?

Jezus antwoordt: Dat zijn ...

- Zij die nederig van hart zijn.
- Zij die treuren.
- Zij die zachtmoedig zijn.
- Zij die gerechtigheid zoeken.
- Zij die barmhartigheid bewijzen.
- Zij die een zuiver hart hebben.
- Zij die vrede stichten.
- Zij die vervolgd worden.

Zij zullen mogen ingaan in het Koninkrijk van de hemel.

Zij zullen in die nu nog verborgen 'wereld' van God mogen leven.

- * Daar zullen ze troost ontvangen.
- * Daar zullen ze verzadigd worden.
- * Daar zullen ze barmhartigheid ondervinden.
- * Daar zullen ze God zien!

De tweede preek ging over de **Leefregels van het Koninkrijk'**:

- Geef elkaar de ruimte om te leven!
- Wees elkaar trouw en blijf elkaar trouw!
- Wees betrouwbaar, zodat de mensen op je aan kunnen!
- Wees vergevingsgezind!

- En heb je vijanden lief!
Als je je daaraan houdt ... zul je volmaakt zijn!
Dan zul je beantwoorden aan Gods bedoeling met je leven.
Dan is jullie gerechtigheid groter dan die van de schriftgeleerden en de Farizeeën.' ...

'Maar pas op ... vroomheid kan ook gevaarlijk zijn.
Daarover ging de derde preek: over **Vroomheid in het Koninkrijk**.
Als het gaat om geven ... doe het dan onopvallend en uit liefde tot Christus en je naaste.
Als het gaat om bidden ... doe het in het verborgene, gebruik geen overvloed aan woorden. Ik leer jullie bidden: Onze Vader in de hemel ..."
En als het gaat om vasten ... doe maar normaal en doe het in het verborgene.
Uiteindelijk gaat het bij vroomheid om je motivatie, je geestelijke instelling.
Voor wie doe je het ... voor de eer van God, of voor de eer van jezelf?
Schijnheiligheid is in Gods Koninkrijk uit den boze.
Maar wie zuiver van hart is ... zal God mogen zien.
Dat is de beloning die je in het vooruitzicht wordt gesteld.' ...
Vanmorgen lezen we verder in de Bergrede: we lezen Matteüs 6:19-34.

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongelui,

In zijn boek: '**Waarheid en leugen aan het ziekbed**' vertelt de bekende - inmiddels overleden - ds. Buskes het verhaal van een oude vereenzaamde vrouw.
Op haar sterfbed houdt zij krampachtig haar handen onder de dekens.
Ze vraagt ds. Buskes om met haar te bidden.
Intuïtief weigert hij.
'U kunt niet bidden.'
'U kunt uw handen niet vouwen, zolang u niet loslaat wat erin zit.'
Aanvankelijk werd de vrouw boos.
Maar ten slotte kwam haar hand met een klein zakje met tien gouden tientjes boven de dekens ...
Ze liet dat los en vouwde haar handen.
Het laatste wat ze bezat, liet ze los. Met moeite!

Vanmorgen, op deze voorbereidingszondag, gaat het om onze levenshouding.
Om het loslaten ... van je vertrouwen op je bezit.
En ... om het loslaten van je zorgen om de dagelijkse noodzakelijke dingen.
Levenshouding in het Koninkrijk, dat is het thema voor de verkondiging van vanmorgen.

Daar zitten ze dan. Een grote menigte mensen.
Met z'n allen in het gras.
Op de helling van de berg van het Koninkrijk. De berg van de Zaligsprekingen.
Ademloos te luisteren naar wat Jezus hen te vertellen heeft over Gods koningschap.

Vol verwachting willen ze horen naar wat Hij te zeggen heeft over het Koninkrijk van de hemel dat - zoals Jezus preekt - nabij gekomen is.
Zo onderwijst Jezus - als een tweede Mozes - de mensen op de berg.
Zo onderwijst Hij ook ons.

Ad 1.

“Verzamel voor jezelf geen schatten op aarde: mot en roest vreten ze weg en dieven breken in om ze te stelen.”

Schatten op aarde.

Dat waren in de tijd van Jezus:

- kunstig geknoopte of geweven **tapijten**,
- rijk bewerkte **gewaden** opgeslagen in kisten,
- **voedsel**voorraden weggestouwd in schuren,
- en geld: stapels gouden en zilveren **munten**, in aarden kruiken, soms verstopt in de grond.

Dat waren de schatten van Jezus' tijd.

Wij denken bij schatten aan:

- groeiende banksaldi,
- aandelen en obligaties,
- onroerend goed,
- juwelen en kunstvoorwerpen.

Maar ook Jan Modaal verzamelt schatten op aarde:

- zijn huisje, zijn tuintje, zijn caravan of zijn auto.

Ook dat zijn dingen die sterven moeilijk kunnen maken.

Want “waar je schat is, daar zal ook je hart zijn.”

Ons hart, niet ons verstand. Daar heeft Jezus het niet over.

Ons verstand zegt: ‘Geld maakt niet gelukkig.’

Dat weten we drommels goed.

Maar ons hart zegt: ‘Het is wel fijn om het te hebben.’

“Verzamel voor jezelf geen schatten op aarde: mot en roest vreten ze weg en dieven breken in om ze te stelen. Verzamel schatten in de hemel ...”

Rijke Joden die buiten Israël woonden belegden hun geld in Jeruzalem.

De tempelbank was de veiligste bank van de wereld, omdat hij beschermd werd door God Zelf.

Zo'n bank zou zeker niet kunnen ‘omvallen’.

Maar Jezus wijst een andere bank aan waar je geen last hebt van dieven die kunnen inbreken.

Die veiligste depositobank staat namelijk ... in de hemel!

Daar kan je rijkdom niet worden opgevreten door: maden, mijten, motten, wormen en voor het woord ‘roest’ gebruikt Jezus een woord dat betekent: ‘vreter’.

Al die beesten horen bij de dood.

*

Maar wat bedoeld Jezus dan met het verzamelen van schatten in de hemel?

Schatten in de hemel verzamelen dat is:

- **Je vijand liefhebben.**
 - **Smaad, vervolging en laster** verdragen om Jezus' wil.
 - **Afzien van eer** van mensen.
 - **Aalmoezen geven** in het verborgene.
 - **Bidden en vasten** in je binnenkamer.
- Daarvoor zal God je straks 'belonen'.
En je beloning zal 'groot' zijn.
Je zult God mogen zien ... van aangezicht tot aangezicht...

Maakt dat je niet blij, lieve mensen?

Hoe zal het zijn ... om straks God te mogen ontmoeten?

Zie je daar ook zo naar uit?

Volgende week vieren we samen weer het Heilig Avondmaal.

Daar bij de tafel met brood en wijn wil God je al iets laten proeven van zijn beloning, van een ontmoeting met Hem.

Het is goed om in deze week van voorbereiding eens bij jezelf na te gaan:

- Heb ik dat eigenlijk wel verdiend?
- Hou ik wel genoeg van mijn vijanden, van die vervelende en zeurende mensen?
- Kan ik wel met die broeder of zuster samen het avondmaal vieren?
- Hoe staat het er eigenlijk voor met mijn bidden en bijbellezen?
- En hoe is het eigenlijk met mijn kerkgang?
- Wat is mijn motivatie om mijzelf en mijn geld aan anderen te geven?

Doe ik dat voor mijzelf - om in de gunst te komen bij mensen - of doe ik dat uit liefde voor God en mijn naaste?

- Kan mijn hemelse Vader wel blij met mij zijn?
- Kortom : hoever ben ik al gekomen met mijn kapitaalvorming in de hemel?

Christen-zijn, lieve mensen, is - door het doen van goede werken - een deposito aanleggen die nooit leeg raakt.

Een schat in de hemel bijeenbrengen die nooit op raakt.

De apostel Paulus heeft het ergens over mensen die rijk zijn in goede werken en zo een solide grondslag voor de toekomst verwerven (1 Tim. 6:17).

En de andere apostel, Petrus, zegt dat de erfenis in de hemel ... onvergankelijk is en onbederfelijk en onaantastbaar (1 Petrus 1:3,4).

Ja, natuurlijk weet ik ook wel dat als God ons beloont, dat niet gebeurt uit verdienste, maar uit genade alleen!

Maar een beloning blijft het!

Loslaten in het Koninkrijk.

Het heeft alles te maken met ... je hart.

"Waar je schat is, daar zal ook je hart zijn?" - zegt Jezus.

Waar is uw schat, waar is jouw schat?

Is het op aarde ... bij de Postbank of bij de Fortisbank ... of is je schat in de hemel?

Heel concreet spitst Jezus zijn onderwijs van morgen allereerst toe op ons geld.

Want geld, lieve mensen, is een niet te onderschatten macht en afgod.
Dat was het al in de tijd van Jezus.
Ik denk dat die afgod ons vandaag allemaal - of we het nu willen of niet - in zijn wurggreep houdt.
De farizeeën in Jezus' tijd waren gewoon om over het geld te spreken als over de onrechtvaardige **Mammon**.
Ons woordje 'amen' horen we daar nog in terug. Amen - vast en zeker.
En omdat je met de onrechtvaardige Mammon God niet kon dienen, staken zij het geld dat zij kregen voor de dienst in de tempel ... met een gerust geweten in hun eigen zak.

Even iets over de Mammon.
Geld als zodanig, lieve mensen, is niet zondig.
Maar het is in deze wereld waarin wij leven wel een afgodische macht geworden.
Een macht waarvoor mensen in aanbidding neerknielen.
Een macht waarvan ze hun heil en hun zaligheid verwachten.
Steekpenningen, smeergeld, omkoping, witte boorden-criminaliteit.
Gokverslaving: ... bingo, loterij, strepen en krassen.
Een macht, een afgod, een Mammon. Voor velen!
Niet het geld als zodanig noemt Jezus de onrechtvaardige Mammon.
Maar die afgodische geldgod waarvan mensen steeds meer bezeten raken.

Voor veel mensen is het geld hun vastheid en hun zekerheid.
En nu stelt Jezus ons vanmorgen voor de keus: Wat is in jouw leven vast en zeker?
Is dat God? Of is dat de afgod van je geld?
De Bijbel is hierin heel duidelijk.
Geld geeft geen zekerheid.
Met geld kan niemand zich verzekeren.
Niet eens van de wieg tot het graf. Laat staan ... daarna.
Veel rijke mensen uit de **Quote 500** zijn in werkelijkheid alleen maar arme mensen ... met geld.
Schatten geven zekerheid?
Ze verslijten, zegt Jezus.
Of ze kunnen gestolen worden.
In feite zijn die schatten een bron van onrust en onzekerheid.
- en dát is het ergste - trekken ze je af van het Koninkrijk.
Daarom moet je oppassen.

En dat begint al met je manier van kijken.
Je kunt alleen al door het zien ... afgeleid worden en bezeten raken van tijdelijke en vergankelijk dingen.
Als je **oog** ziek en krenterig wordt, valt de lamp uit.
Dan wordt je lichaam donker.
Liefde maakt blind, ook de liefde voor euro's en dollars.
Geld gaat in je ogen zitten.
Het kan je stekeblind maken voor de dodelijke gevaren van rijkdom.
"Laat je oog helder zijn ..."
'Laat je oog slechts op één ding gericht zijn: op het grote doel van het Koninkrijk!

Dan heb je ook een goede kijk op het leven!
Uiteindelijk zul je - aan het einde van je leven - alles moeten loslaten.
Je hebt niets op deze wereld meegebracht toen je werd geboren.
Je kunt er - bij je sterven - ook niets uit meenemen.
Het enige dat overblijft is: God en zijn Koninkrijk ...
Je zult dus nu moeten kiezen: of ... of!
Of God ... of de Mammon!

ad 2.

*“Daarom zeg Ik jullie: maak je **geen zorgen** over jezelf en over wat je zult eten of drinken, noch over je lichaam en over wat je zult aantrekken.”*

Het tweede dat we in dit leven zullen moeten loslaten is onze angst voor de toekomst.

Vorige week was het weer **Prinsjesdag**.

Minister Bos mocht zijn **miljardennota** weer aanbieden aan de Tweede Kamer.
Hoewel de koopkracht voor velen komend jaar weer gegarandeerd is ... blijft de economische toestand in de wereld om ons heen uiterst onzeker.

Je zult maar een **stapeltje aandelen** hebben die ineens 60% in waarde minder zijn geworden.

Of je zult je **huis** maar aan de straatstenen niet kwijt kunnen omdat je gezin groter wordt en je graag wat ruimer wilt kunnen leven.

Je kunt er nachten van wakker liggen.

Het kan je leven gaan beheersen ... van minuut tot minuut.

Als je dan geen schatten op aarde mag verzamelen ... hoe moet je dan léven?

Je moet toch te eten en te drinken hebben?

Voor jezelf en voor je gezin?

En je hebt toch kleren nodig en schoenen en een jas om je te beschermen tegen de kou van de herfst en de winter?

En je hebt toch een woning nodig om met je gezin in te kunnen leven?

Natuurlijk ... al die dingen zijn nodig.

En we hebben allemaal onze eigen verantwoordelijkheid om voor al die gewone dagelijkse dingen onze handen uit de mouwen te steken.

Maar Jezus heeft het hier over een verschil in levenshouding!

Kinderen van God, burgers van het Koninkrijk, hebben een andere levenshouding dan mensen die God niet kennen: heidenen.

Heidenen proberen krampachtig allerlei dingen in handen te krijgen om daarmee hun bestaan veilig te stellen.

Hun levenshouding is die van het materialisme.

Dat zoekt het eigenlijke van het leven in de materie, in de dingen.

Maar kinderen van God hebben een andere levenshouding dan de heidenen.

Ook zij hebben eten en drinken en kleding nodig.

Maar zij weten dat het leven méér is dan die dingen.

Je leeft pas echt, als God het in je leven voor het zeggen heeft.

Dat is Gods Koninkrijk!

Dat Koninkrijk - dát zal ons een zorg zijn.

Onze eerste zorg zelfs.

Met grote ernst zegt Jezus dat: Zoek dat eerst! A

I lijkt dat wel de omgekeerde wereld.

Want meestal zoeken we éérs ... eten, drinken, kleding, diploma, baan, geld, huis, enzovoort, enzovoort.

En helemaal achteraan komen de dingen van God en van zijn Koninkrijk nog eens.

Als ze tenminste nog komen ...

Met grote klem, lieve mensen, leert Jezus ons wat het belangrijkste is: Het Koninkrijk van God!

Eérs geloven in de Vader, die weet wat je nodig hebt en die beloofd heeft voor je te zorgen.

Dat bedoeld Jezus met het zoeken van het Koninkrijk van God.

En zijn gerechtigheid...

Dat is leven zoals God het heeft bedoeld. In gehoorzaamheid aan zijn Woord.

We hebben in een vorige preek gezien dat het dan gaat om:

- elkaar de ruimte om te leven geven!
- elkaar trouw zijn en elkaar trouw blijven!
- betrouwbaar zijn, zodat de mensen op je aan kunnen!
- en vergevingsgezind!
- je vijanden liefhebben!

Als je zo leeft ... zul je beantwoorden aan Gods bedoeling met je leven.

Als je zo leeft ... leef je als een burger van Gods Koninkrijk.

*

In deze week van voorbereiding op het Heilig Avondmaal is het goed om bij jezelf na te gaan: Wat is eigenlijk mijn stijl van leven?

Is dat een najagen van geld en van andere materiële zaken?

Een leven zoals de mensen zonder God ... een leven zoals de heidenen dat leven?

Of is mijn levenshouding er één van vertrouwen op God?

Een leven van kinderlijke onbezorgde afhankelijkheid van Hem?

Een leven uit liefde voor Hem en voor mijn medemens?

Hoe je zo kunt leven?

Het heilig avondmaal, lieve mensen, wijst ons naar het offer van zijn leven dat de Here Jezus voor ons heeft gegeven aan het kruis van Golgotha.

In volkomen vertrouwen op God zijn Vader is Hij die weg van lijden en sterven gegaan.

Hij deed dat in afhankelijkheid en gehoorzaamheid aan zijn Vader in de hemel.

Hij deed dat voor ons, in onze plaats.

Hij deed dat uit onvoorwaardelijke liefde ... voor u, voor jou, voor mij!

Jezus leert ons in de Bergrede dat we kinderen van God, kinderen van het Koninkrijk mógen zijn.

En dat is alleen maar de danken aan Gods goedheid, aan zijn genade voor mensen die het eigenlijk helemaal niet zo goed doen in hun leven.

De toegang tot het Koninkrijk kunnen wij niet verdienen.

De toegang tot het Koninkrijk kunnen wij niet kopen met geld, met goede werken, of met een voorbeeldig leven.

De toegang tot het Koninkrijk is al voor ons verdiend.
Als je daaruit leeft ... als je dat gelooft ... ben je bevrijdt van alle krampachtigheid, van alle angst, van een bezorgde levenshouding.
Want wie hieruit leeft, wie God en Jezus de eerste plaats geeft in zijn leven, komt tot de verrassende ontdekking dat eten en drinken en kleding als het ware een toegift zijn. Ze worden je erbij gegeven!

*

Als voorbeeld voor zo'n **onbezorgde levenshouding** wijst Jezus ons op de vogels en de bloemen.
De vogels worden gevoed. De bloemen worden bekleed.
De **vogels** doen waarvoor ze geschapen zijn: ze vliegen.
De **bloemen** doen waarvoor ze geschapen zijn: ze bloeien.
En zo mogen **kinderen van het Koninkrijk** doen waarvoor ze geschapen zijn: **God liefhebben en meer-dan-het-gewone-doen**.
Gewoon leven van Gods Vaderzorg. Zonder kramphouding of angst voor de toekomst.
Hoe meer zorg, ... des te minder geloof.
Hoe meer geloof, ... des te minder zorg.
Vandaar: wees niet bezorgd!
Loslaten ... dus!

Dat is geen goedkope dooddoener.
Het betekent niet, dat we er maar op moeten vertrouwen dat altijd alles goed komt.
Aan het slot van het bijbelgedeelte dat we vanmorgen hebben gelezen staat dat elke dag genoeg heeft aan zijn eigen last.
Het betekent ook niet: Blijf maar met je handen over elkaar zitten.
Want God zorgt wel op wonderlijke wijze voor je eten en je kleding.
Er is een bekend gezegde: 'God geeft de vogels de kost, maar ze moeten we wel voor vliegen.'
Grijp dus niet naar wat je macht te boven gaat.
Doe alleen dat waarvoor God je geschapen heeft.
Net als de vogels en de bloemen.
En voor wat wij niet kunnen ... zorgt God, de Koning. Als je dan maar zijn Koningschap zoekt.
Dan kun je koninklijk onbezorgd leven!

Laten we samen bidden:

Heer, onze God,
trouwe en liefdevolle Vader in de hemel,
zorgen maken we ons allemaal.
Zorgen om ons leven, om de toekomst van onszelf en die van onze kinderen, om ons dagelijks brood ...

Die zorgen kunnen zo'n beslag gaan leggen op ons leven dat we de goede kijk op het leven kwijt raken.

Dat we geen oog meer hebben voor U en voor uw Koninkrijk.

Het gevaar is dan dat we U kwijt gaan raken.

Dat ons leven er niet anders uit gaat zien dan het leven van de heidenen, de mensen die U niet kennen.

U leert ons vanmorgen vanuit uw Woord om onbezorgd te leven.

Om te leven zoals de vogels en de bloemen.

In afhankelijkheid van U.

Als geen ander weet U wat wij nodig hebben.

Zelfs voor wij U daar om vragen in ons gebed ... geeft U ons dat wat wij nodig hebben voor ons dagelijks leven.

Bevrijdt ons daarom van alle krampachtigheid, van alle angst, van alle kleingeloof en ongelooft.

"Zoek eerst het Koninkrijk ..." zegt Jezus.

Help ons - in deze week van voorbereiding - bij deze zoektocht.

En geef dat wij - volgende week als we het avondmaal weer hopen te vieren - U mogen ontmoeten in brood en in wijn.

Al hebben wij dat niet verdiend.

Uw Zoon, onze Heer Jezus ... Hij heeft het voor ons verdiend.

Zegen ons en wees ons genadig.

Dat vragen en bidden wij U in zijn Naam.

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden, 28 september 2008

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !